

květnovské hudební slavnosti 2025

kostel svatého Michaela archanděla v Blatně

a

kostel Navštívení Panny Marie v Květnově

29. 8. – 31. 8. 2025

Dobrovolné vstupné

https://www.kvetnovskehudebnislavnosti.cz

Blatno
Česko-německý fond budoucnosti
Deutsch-Tschechischer Zukunftsfonds
ústecký kraj
MINISTERSTVO KULTURY
Státní fond kultury ČR

OBSAH

J. S. BACH: VZHŮRU KE HVĚZDÁM 3

KAREL BLAŽEJ KOPŘIVA A JAKUB JAN RYBA 10

O NEBESKÉ A POZEMSKÉ LÁSCE 12

EX LIBRIS VÍTA ŠEBESTIÁNA VAVŘINECKÉHO 14

- O hudbě a slovech 14
- Citara Orfeova nebo Ze života A. Hammerschmidta I. 15
- Citara Orfeova nebo Ze života A. Hammerschmidta II. 17
- Citara Orfeova nebo Ze života A. Hammerschmidta III. 18
- Opět z rodiny Korbíčků I. 19
- Opět z rodiny Korbíčků II. 20
- Anna Magdalena vzpomíná na dobu před prvním adventem 1731 – výňatky z poznámek: 21
- Z Rybova dětství 22
- „Výlev“ nad Bachovou kantátou BWV 36 23
- Rybova oumrť 24

INTERPRETI (abecedně) 25

KRAJINA BLATNA A KOSTEL SV. MICHAELA ARCHANDĚL A OČIMA MALÍŘE 31

Pátek 29. 8. v 19 hod.

v kostele svatého Michaela archanděla v Blatně

J. S. BACH (1685–1750): VZHŮRU KE HVĚZDÁM

Kantáty BWV 152 a 36

Magdalena Rovenská a Julie Rovenská – soprán
Petr Porubský – alt, Eduard Kácal – tenor,
Martin Gurbaľ – bas
&
KANTOREI POCKAU pod vedením Elisabeth Rohlof
&
Sarah Flögel a Veronika Manová – barokní housle
Daniela Braun – viola d'amore, Andreas Torgersen – barokní viola
Julia Flögel – barokní violoncello, Ján Prievozník - kontrabas
Vavřinec Bezděka – barokní tympány
Alena Hönigová – cembalo a vedení

Kantáta Tritt auf die Glaubensbahn, BWV 152
Sinfonie
Árie *Stein, der über alle Schätze*
Duet *Wie soll ich dich, Liebster der Seelen, umfassen?*

Kantáta *Schwingt freudig euch empor*, BWV 36
Sbor *Schwingt freudig euch empor zu den erhabnen Sternen*
Árie *Die Liebe zieht mit sanften Schritten*
Chorál *Zwingt die Saiten in Cythara*
Duet *Wir eilen mit schwachen, doch emsigen Schritten*
Chorál *Freu dich sehr, o meine Seele*
Árie *Willkommen, werter Schatz*
Chorál *Gib dich zufrieden und sei stille*
Árie *Auch mit gedämpften, schwachen Stimmen*
Sbor Gott zum Lob, zum Preis, zur Ehre

SLOVO K PROGRAMU

Milí posluchači!
Kantáty BWV 152 a 36 představují dva zcela odlišné světy v Bachově kantátové tvorbě. Zatímco první z kantát je intimním rozhovorem duše s Bohem, druhá je jásavým dílem děkujícím za úspěch v tomto světě. Zatímco kantáta BWV 152 mluví o kameni, který položil Bůh a jenž by člověk neměl překračovat, druhá se raduje a vysílá díky až ke hvězdám. První z nich používá komplikované starobylé polyfonní formy, druhá je naopak harmonicky velmi experimentální. V obou Bach hledal specifickou barvu zvuku, protože zde (ve své tvorbě dosti výjimečně) obsadil violu d'amore.

Kantáta BWV 36 navíc prodělala docela zajímavý vývoj již za Bachova života. Zazněla při několika odlišných příležitostech; ať už to byla oslava narozenin, inaugurace nového rektora nebo první adventní neděle oslavující Ježíšův příchod do Jeruzaléma, vždy se jednalo o radostnou, slavnou událost spojenou s lehkostí a úspěchem.
První verze kantáty Schwingt freudig euch empor (BWV 36.1) Bach zkomponoval v Lipsku roku 1725. O rok později byla uvedena na oslavě narozenin druhé manželky jeho předchozího zaměstnavatele knížete Leopolda z Anhalt-Köthenu. Kantáta je ztracena, ale zachovala se její slova v Picanderových verších Steigt freudig in die Lufft / Vzlétněte radostně do oblak (36.2). Kantáta byla pravděpodobně znovuuvedena o šest let později při příležitosti 40. narozenin rektora školy sv. Tomáše v Lipsku, kde Bach působil, s textem Schwingt freudig euch empor / Vzneste se radostně vzhůru (BWV 36.1). Pro oslavu jmenování rektora Právnické fakulty lipské univerzity pak patrně Picander text znovu adaptoval a kantáta zazněla roku 1739 pod titulem Die Freude reget sich / Radost se probouzí (BWV 36.3). Duchovní verze kantáty (BWV 36) byla uvedena o prvním adventu roku 1731 a slova Schwingt freudig euch empor jsou doplněna Lutherovým chorálem, který Bach zhudebnil již dříve, a Nicolaiovou písní. Více k tématu v blogu Ex libris Víta Šebestiána Vavřineckého (od s. 14).

S ohledem na příležitost Bach měnil nejen text, ale i instrumentaci a strukturu skladby. Po tak spletitém vývoji snad může následovat ještě jeden meandr: Naše verze je pasticciem z těchto verzí, její instrumentace vychází z původní verze s violou d'amore a světským textem, ale je doplněna chorály i áriemi z pozdějších verzí, ale i z jiných kantát. Text závěrečného sboru pro naši příležitost upravili manželé Elisabeth a Wolfram Rofloff a Petr Koudelka.

Krušnohorský sbor z Pockau se našeho provedení účastní zcela bez nároku na honorář, s upřímnou snahou podpořit hudební dění v kostele sv. Michaela archanděla a tím i návrat původních historických varhan.

Vřelé díky jim i Vám všem, kteří jste podpořili sbírku na varhany, a také Vám, milí posluchači, že zůstáváte věrní našemu festivalu!

Alena Hönigová

TEXTY

Kantáta *Tritt auf die Glaubensbahn*, BWV 152

Árie *Stein, der über alle Schätze*

Stein, der über alle Schätze, hilf, daß ich zu aller Zeit durch den Glauben auf dich setze meinen Grund der Seligkeit und mich nicht an dir verletze, stein, der über alle Schätze.	Kameni, vzácnější než všechny poklady, pomoz mi, abych své štěstí zakládal vždy na víře v tebe a nezranil se o tebe, kameni, vzácnější než všechny poklady.

Duet *Wie soll ich dich, Liebster der Seelen, umfassen?*

Seele: Wie soll ich dich, Liebster der Seelen, umfassen?	**Duše:** Jak tě mám přijmout a obejmout, nejmilejší všech duší?
Jesus: Du mußt dich verleugnen und alles verlassen.	**Ježíš:** Musíš se zříci sama sebe a opustit vše.
Seele: Wie soll ich erkennen das ewige Licht?	**Duše:** Jak mám poznat věčné světlo?
Jesus: Erkenne mich gläubig und ärgre dich nicht.	**Ježíš:** Poznej mě s vírou a nepropadej zlobě.
Seele: Komm, lehre mich, Heiland, die Erde verschmähen.	**Duše:** Pojď, nauč mě, Spasiteli, nelpět na zemi.
Jesus: Komm, Seele, durch Leiden zur Freude zu gehen.	**Ježíš:** Pojď, duše, skrze utrpení k radosti.
Seele: Ach, ziehe mich, Liebster, so folg ich dir nach.	**Duše:** Ach, přitáhni mě, nejmilejší, a já tě budu následovat.
Jesus: Dir schenk ich die Krone nach Trübsal und Schmach.	**Ježíš:** Já ti pak, po utrpení a potupě, daruji královskou korunu.

Kantáta Schwingt freudig euch empor, BWV 36

Sbor *Schwingt freudig euch empor zu den erhabnen Sternen*

Schwingt freudig euch empor
zu den erhabnen Sternen,
Ihr Zungen,
die ihr jetzt in Zion fröhlich seid!
Doch haltet ein! Der Schall darf sich nicht
weit entfernen,
es naht sich selbst zu euch
der Herr der Herrlichkeit.

Vzneste se radostně
ke vznešeným hvězdám,
vy hlasy,
které nyní jásáte v Sionu!
Ale počkejte! Zvuk se nesmí vzdálit
příliš daleko,
sám Pán slávy
se k vám blíží.

Árie *Die Liebe zieht mit sanften Schritten*

Die Liebe zieht mit sanften Schritten
sein Treugeliebtes allgemach.
Gleichwie es eine Braut entzücket,
wenn sie den Bräutigam erblicket,
wo folgt ein Herz auch Jesu nach.

Láska kráčí jemným krokem
ke své věrné milované.
Stejně jako je okouzlena nevěsta,
když spatří ženicha,
tak i srdce následuje Ježíše.

Chorál *Zwingt die Saiten in Cythara*

Zwingt die Saiten in Cythara
und lasst die süße Musica
ganz freudenreich erschallen,
dass ich möge mit Jesulein,
dem wunderschönen Bräutgam mein,
in steter Liebe wallen!

Napněte struny citary
a nechte sladkou hudbu
radostně znít,
abych mohla s Ježíškem,
mým nádherným ženichem,
vzkvétat v neustálé lásce!

Singet, springet, jubilieret, triumphieret,
dankt dem Herren!
Groß ist der König der Ehren.

Zpívejte, skákejte, jásejte, triumfujte,
děkujte Pánu!
Velký je král slávy.

Wie bin ich doch so herzlich froh,
daß mein Schatz ist das A und O.
der Anfang und das Ende!
Er wird mich doch zu seinem Preis
aufnehmen in das Paradeis,
des klopf‘ ich in die Hände.
Amen! Amen!

Jak jsem tak ze srdce šťastná,
že můj milý je alfa a omega,
začátek a konec!
On mě přece přijme ke své slávě
do ráje,
za což tleskám rukama.
Amen! Amen!

Komm, du schöne Freudenkrone,
Bleib nicht lange,
deiner wart‘ ich mit Verlangen!

Přijď, krásná koruno radosti,
nezůstávej dlouho daleko,
čekám na tebe s touhou!

Duet *Wir eilen mit schwachen, doch emsigen Schritten*

Wir eilen mit schwachen,
doch emsigen Schritten,
O Jesu, o Meister, zu helfen zu dir.
Du suchest die Kranken
und Irrenden treulich.
Ach höre, wie wir die Stimmen erheben,
um Hülfe zu bitten!
Es sei uns dein gnädiges
Antlitz erfreulich!

Pospícháme malými slabými,
leč horlivými krůčky,
Ježíši, Mistře, abychom ti pomohli.
Věrně hledáš
nemocné a bloudící.
Ó, slyš, jak pozvedáme hlasy,
abychom tě prosili o pomoc!
Kéž je nám
tvá milostivá tvář potěšením!

Chorál *Freu dich sehr, o meine Seele*

Freu dich sehr, o meine Seele,
und vergiß all Not und Qual,
weil dich nun Christus, dein Herre,
ruft aus diesem Jammertal.
Aus Trübsal und großem Leid
sollst du fahren in die Freud,
die kein Ohr hat je gehöret,
die in Ewigkeit auch währet.

Raduj se, ó duše má,
a zapomeň na všechny strasti a útrapy,
neboť Kristus, tvůj Pán,
tě nyní volá z tohoto údolí slz.
Z utrpení a velkého zármutku
vstoupíš do radosti,
kterou žádné ucho nikdy neslyšelo
a která trvá věčně.

Denn gleich wie die Rosen stehen
unter spitzen Dornen gar,
also auch die Menschen gehen
in viel Ängsten und Gefahr.
Wie die Meereswellen sind
und der ungestüme Wind,
also ist allhier auf Erden
unser Lauf voller Beschwerden.

Neboť stejně jako růže roste
s ostrými trny,
tak i lidé procházejí
mnoha strachy a nebezpečími.
Stejně jako existují mořské vlny
a bouřlivý vítr,
tak i náš život zde na zemi
je plný strastí.

Árie *Willkommen, werter Schatz*

Willkommen, werter Schatz!
Die Lieb und Glaube machet Platz
Vor dich in meinem Herzen rein,
Zieh bei mir ein!

Vítej, vzácný poklade!
Láska a víra ti udělají místo
v mém čistém srdci.
Přijď bydlet do mého srdce!

Chorál ***Gib dich zufrieden und sei stille***

Gib dich zufrieden und sei stille
in dem Gotte deines Lebens,
in ihm ruht aller Freuden Fülle,
ohn ihn mühst du dich vergebens;
er ist dein Quell und deine Sonne,
scheint täglich hell zu deiner Wonne.
Gib dich zufrieden.

Wie dirs und andern oft ergehe,
ist ihm wahrlich nicht verborgen,
er sieht und kennet aus der Höhe
der betrübten Herzen Sorgen.
Er zählt den Lauf der heißen Tränen.
und fasst zuhauf all unser Sehnen.
Gib dich zufrieden.

Buď spokojený a buď tichý
v Bohu svého života,
v něm spočívá plnost všech radostí,
bez něj se namáháš marně;
on je tvým zdrojem a tvým sluncem,
každý den svítí jasně pro tvé potěšení.
Buď spokojený.

Jak se často děje tobě a ostatním,
to mu nezůstává skryto,
on zná a z výšky vidí
starosti smutných srdcí.
Počítá proud horkých slz
a shromažďuje všechny naše touhy.
Buď spokojený.

Árie ***Auch mit gedämpften, schwachen Stimmen***

Auch mit gedämpften,
schwachen Stimmen
wird Gottes Majestät verehrt.
Denn schallet nur der Geist darbei,
so ist ihm solches ein Geschrei,
das er im Himmel selber hört.

I tlumenými,
slabými hlasy
je uctíván Boží majestát.
Pokud se totiž rozezní jen duch,
je to volání,
které slyší až v samotném nebi.

Sbor ***Gott zum Lob, zum Preis, zur Ehre***

Gott zum Lob, zum Preis, zur Ehre
war die Plattner Orgel da.
Dass sie wieder heim nun kehre:
Soli Deo Gloria!

Bohu k chvále, k slávě, k poctě
sloužily varhany v Blatně.
Kéž se nyní opět vrátí domů:
Soli Deo Gloria!

Sláva vám, sláva vám!
Že celá obec zpívá nám!
Dík Kantorei Pockau!
Kolik jen přátel nám získaly
milé varhanní píšťaly!

Orgel auf verschlung‘nen Wegen
kehrt in die alte Heimat zurück.

Drum singen wir und spielen für Sie hier,
da unser Wunsch zwar
mit den Worten nicht,
doch desto mehr
mit unser’n Herzen spricht.

Varhany se po klikatých cestách
vrací do starého domova.

Proto zde pro vás zpíváme a hrajeme,
protože naše přání nemluví slovy,
ale o to více našimi srdci.

Bald füllt neuer Orgelklang
Seel’, Herz und Sinn mit Lob und Dank.

Brzy rozezní nový zvuk varhan
duši, srdce a mysl chválou a vděčností.

Chvála všem lidem obětavým,
i všem dárcům pravým!
Těm voláme sborem *živijó*,
díky a – *laudatio*!

Gott zum Lob, zum Preis, zur Ehre
war die Plattner Orgel da.
Dass sie wieder heim nun kehre:
Soli Deo Gloria!

Bohu k chvále, k slávě, k poctě
sloužily varhany v Blatně.
Kéž se nyní opět vrátí domů:
Soli Deo Gloria!

Sobota 30. 8. v 17 hod.

v kostele svatého Michaela archanděla v Blatně

KAREL BLAŽEJ KOPŘIVA (1756–1785) A JAKUB JAN RYBA (1765–1815)

Duchovní árie a cembalové koncerty českých skladatelů k jejich kulatému výročí

Martin Gurbaľ – bas

&

Veronika Manová a Sarah Flögel – barokní housle
Daniela Braun – viola ďamore
Andreas Torgersen – barokní viola
Julia Flögel – barokní violoncello
Ján Prievozník - kontrabas
Alena Hönigová – cembalo a vedení

Karel Blažej Kopřiva

Cembalový koncert Es dur
Allegro molto – Adagio – Allegro giusto

Jakub Jan Ryba

Smyčcový kvartet *v přísném stylu* a moll
Andante poco adagio – Menuetto allegretto. Trio – Allegro

Basová árie
Et factus es Dominus refugium pauperi / Hospodin je zdeptanému nedobytným hradem v dobách soužení (Žalm 9)

Cembalový koncert C dur
Allegro moderato – Adagio cantabile – Rondo allegretto

Srdečné díky cembalové dílně Bečička a Hüttl v Bystřeci
za laskavé zapůjčení cembala (Taskin 1769)!

SLOVO K PROGRAMU

Karel Blažej Kopřiva a Jan Jakub Ryba byli oba synové učitelů a varhaníků, kteří následovali dráhu svých otců a byli nuceni své hráčské a kompoziční nasazení skloubit s učitelskými povinnostmi. Karel Kopřiva se dožil pouhých 29 let a z jeho dvanácti sinfonií a osmi varhanních koncertů se dochoval pouze jediný koncert. Napsal ale také řadu duchovních děl a některé jsou zkomponovány pro Osecký klášter.

Dílo Jakuba Jana Ryby prošlo v posledních letech velkou renesancí a jeho zajímavý život se stal předmětem pozornosti řady badatelů. Stále však postrádáme jeho cembalový koncert. Rybův festival ve Rožmitále pod Třemšínem vypsal v roce 2022 skladatelskou soutěž na kompozici tohoto koncertu a výherní skladbu od Václava Uhlíře pak prezentoval na koncertě s Jihočeskou filharmonií pod vedením Vojtěcha Spurného, který se také ujal cembalového partu.

Bohužel tato skladba nevyšla tiskem a není ji možné dohledat v knihovnách, jak je tomu u nových vydání povinností nakladatele. Informace o Uhlířově rekonstrukci cembalového partu se tedy k sólistce dnešního programu dostala, až když měla vlastní verzi cembalového partu téměř hotovou.

Více než dvě stě let leží party tohoto koncertu v archivu a teď tu máme hned několik verzí. Ryba by měl jistě radost! Je možné, že skladatel sólový part nikdy nezapsal, protože ho sám hrál. Anebo je možné, že se díky znalosti tohoto koncertu pravý Rybův part brzy najde. Mezitím se můžeme těšit na jeho vydání (cembalista a dirigent Vojtěch Spurný prý také jedno chystá).

A vy si, milí posluchači, jednu verzi můžete poslechnout dnes večer. Opravdová rekonstrukce není úplně možná, na to chybí v notách příliš mnoho hudby. Ale z orchestrálních partů lze vydedukovat témata, melodický materiál a tonální plán skladby. Inspiraci také poskytly Rybovy příležitostné skladby *per Clavi Cembalo* a dueta s houslemi, která existují v rukopisech.

V kontextu klávesové hudby jeho jen o devět let staršího vrstevníka Kopřivy, který zemřel před 340 lety, a duchovní hudby, která zněla v klášteře nedaleko od festivalu, snad pěkně oslavíme životní jubilea těchto vynikajících hudebníků.

Alena Hönigová

Více k tématu v blogu Ex libris Víta Šebestiána Vavřineckého (od s. 14).

Neděle 31. 8. v 15 hod.

v kostele Navštívení Panny Marie v Květnově

O NEBESKÉ A POZEMSKÉ LÁSCE…

K 350. výročí Andrease Hammerschmidta (1611–1675)

Průřez duchovní i světskou tvorbou mosteckého rodáka

BATZDORFER HOFKAPELLE & ENSEMBLE POLYHARMONIQUE

Luteránská mše č. 10 (*Kyrie/Gloria*) HaWV 644
pro 6 hlasů, 2 housle a b.c.
z Missae (Dresden 1663)

Siehe meine Freundin, du bist schöne / Hleď má přítelkyně, jak jsi krásná HaWV 237
pro soprán, tenor, 2 housle a b. c.
z *Dialogi I* (Dresden 1645)

Vulnerasti cor meum / Ranila jsi mé srdce HaWV 315
pro bas a b. c.
z *Motettae* (Dresden 1649)

Wie schön sind deine Brüste / Jak krásná jsou tvá ňadra HaWV 683
pro 6 hlasů a b. c.
z *Fest- und Zeitandachten* (Dresden 1671)

Canzon - Ballet HaWV 116/117
pro dvoje housle, violu a b. c.
z *Ander Theil Paduanen* č. 51-52 (Freiberg 1639)

A*nima mea liquefacta est / Moje duše selhala* HaWV 331
pro alt a b. c.
z Motettae (Dresden 1649)

Wie der güldnen Rosen Zier / Jako ozdoba zlatých růží HaWV 249
pro soprán, tenor, 2 housle a b. c
z *Geistliche Dialogen Ander Theil* (Dresden 1645)

Ich beschwöre Euch, ihr Töchter / Zapřísahávám Vás dcery HaWV 684
pro 6 hlasů a b. c.
z Fest- *und Zeitandachten* (Dresden 1671)

2 Canzoni HaWV 118/119
pro 2 housle a b. c.
z *Ander Theil Paduanen* Nr. 53-54 (Freiberg 1639)

Lutherische Messe Nr.11 (*Kyrie/Gloria*) HaWV 645
6 hlasů, 2 housle a b. c.
z *Missae* (Dresden 1663)

SLOVO K PROGRAMU

Andreas Hammerschmidt patří k nejvýznamnějším skladatelům generace po Heinrichu Schützovi a má své pevné místo v hudební historii 17. století.
Letos slavíme 350 let od jeho úmrtí a konečně nadešel čas upozornit na Hammerschmidtovo bohaté hudební dědictví.

Koncert nabízí fascinující vhled do výjimečně obsáhlého díla skladatele, jemuž se kdysi přezdívalo „Orfeus z Zittau“. Dochovalo se přes 500 děl v tištěné a rukopisné podobě. Hammerschmidtova hudba zaujme smyslnou melodií, jasným italským vlivem a mistrovskou rovnováhou mezi uměleckým sofistikovaným zpracováním a bezprostředností. Z jeho skladeb vyzařuje pokoj a duchovní jistota a možná také díky nim byly v 17. století velmi populární.

Program zahrnuje luteránské mše, moteta, duchovní madrigaly a monodie, které se tematicky točí kolem Písně písní a lásky. V kombinaci s temperamentními instrumentálními kousky snad hudba tohoto mosteckého rodáka potěší i Vás!

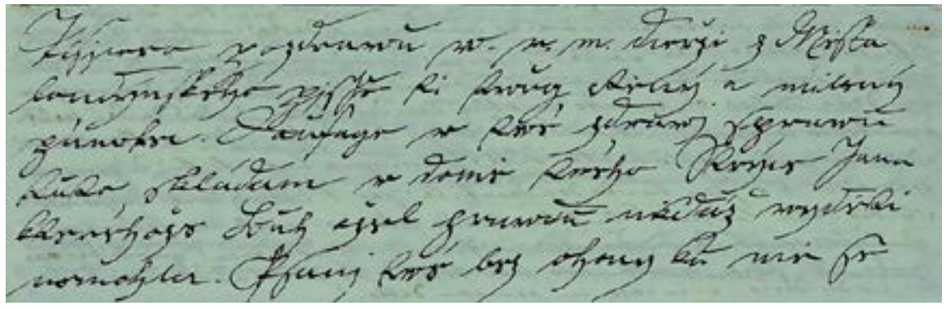
Batzdorfer Hofkapelle a Ensemble Polyharmonique

Více k tématu v blogu Ex libris Víta Šebestiána Vavřineckého (od s. 14).

EX LIBRIS VÍTA ŠEBESTIÁNA VAVŘINECKÉHO

https://www.kvetnovskehudebnislavnosti.cz/blog

Letošní blog opět nahlíží do rodinného archivu hudbymilovného měšťana Víta Šebestiána Vavřineckého. Nalezneme v něm dopisy, záznamy z deníků – nejen jeho, ale i členů jeho rodiny a služebnictva – a také výpisky a kopie ke všemu, co ho zajímalo, především k hudbě.

Uhodnete, které z těchto záznamů jsou pravé a které snad jen umně napodobil současný autor, který Vám chtěl přiblížit detaily ze života skladatelů letošního festivalu?

O HUDBĚ A SLOVECH

Následuje krátký úryvek z díla Jana Františka „Felixe“ Doufka, – pražského jezuity – jehož literární a vědecko-teoretické práce nikdy nepoznaly světlo tiskárny. Pro osvětlení pojmů pasticcia či kontrafaktu zde vybíráme dobově okontextualizovaný výklad z rukopisu „Bohemia musica delectanti docta neb Čechy muzikou těšící učené“ (datováno do roku 1701).

O škole operní: Kterak opera jest zdejší

Jižť jsem pojednal, jak ve Vlaších, Frankrajchu, i Němcích se opera hudebná vyvádí, leč nepomějíc zcela na důležité, musím vrátiti se k krajům našim. Nemůž se povědíti, že jestiť skladatelův mnohých čili kterých v královstvím našem, jenžto by se vobírali tím uměním toliko nejvznešenějším mezi teorií muzickou. Však přec se hrají různí dílové hudební, dnem i nocí, kdež lusthauzu, teátru či prken na scénu mají, i v jazyku českém. Tu tedy tázání místně se vkládá, jak možno to jest, když není veliký počet těch, kdož by takových děl komponýrovali, skládali, a obživu tak kvitovali svou? Nuže netěžko sobě odpovím. Hrají se tu hry z zemí cizích, zvláště pak vlaských ve voblíbenosti nedosažitelných, a převádějí se v mateřskou mluvu naši. Dozajista nepíšou se v doslovnosti neb u věrnosti celé, nebo se težko Čech Vlachovu fištránu dovtípí, a protož na českej vtip se spravují. Tedy místo kraleviců florentských jsouť

prezentýrovány knížata české, nejlépe dle historií a příběhův starých, podle slavného Hájka a kroniky jeho vymalováné. Item mímo toho se však originálný kusové vypisují a v kombinací různejch muzikův se v nové majstrštyky vobrací.

Ergo, nota bene: po vlasku, když dílové (sunt opera, cantatae, melodramata et illorum similes) jsouť skládáni z pestrosti kompozicí, jedného neb vícero skladatelův, dí se jim pasticcia (singularis pasticcio). Latinsky pak dí se dílu, jenžto nových slov místo původních došlo, contrafaktum.

Exempla: Líbivá opera jest L'honestà negli amori, maestrem Scarlattim složená, i ku Praze se dostavši. Velmi oblíbenáť z ní arietta *Già il sole dal Gange*, kterouž jsem vyslechl jako O *věrnosti a víře* pro chorus přepsanou v díle *Pyram a Tysba* v nově složený: Posloužila tedy za ouvodní píseň. Druhdy pak při slavení hodu velikonočního v oratoriu V*ictoria vitae in tenebris mortis* toť *Vítězství žití v temnotách smrti* jako píseň Vystoupil v hůř slavně: pro soprano aria o pěti strofách.

Zavírka této části jest, že děje se ono svrchupsané běžně, neb každý libou muziku poslouchati chce, nejvíc pak v mluvě jeho mateřské, leč rovněž chtí se dobré melodie častěji slyšeti, protoť v nově se ku přihození jinému přepisují. Přec prst pozdvihnouti nad muziky musím a napomenutí vysloviti, neb by se slušelo i něco nového v české řeči poslouchati, bychme za opisovače hudební nebyli, kteřížto dosti umu nemají, by sami sobě krásu v hře i muzice přivodili, leč i tak jest dobré, čeho máme.

***

CITARA ORFEOVA NEBO ZE ŽIVOTA ANDREA HAMMERSCHMIDTA (1611–1675) I.

Vymalování I.

Nyň' chval, má duše, Pána,
jenž jest ve mne, jméno jeho.
ta milost v mnohost dána,
nezapomni, srdce, tého.
Hřích tvůj ti vší odpustil,
i hojí slabost mocně,
tvůj život chudý vypustil,
v svůj klín tě bere sprostně,
jsa s drahou polit outěchou,
mlád, jak v orla výši,
Pán činí právo ostřehou,
*nad hořem ve své říši.**

Když nad Korunou dvouocasého lva plášť jasnonebé noci ležel, v nížto pouz hvězdy zlatavoučké jiskřily, sešly se nad Městem Mosteckým múzy, bohyně umění, by s mocnostmi osudu na vyvolené robátko své dary uložily.

Všechny ležely na jednom načechraném obláčku, a se zalíbením na městečko, kopec a malý hrádek patřily. „*Nuže, která z nás má dnes odarovati?*“ tázala se Urania svých sester. „*Jistě* by to měla býti Melpomené,“ děla šibalsky Thalia, múza divadla a veršů veselých. „*Ach*,“ podívála se na tu dotčeně Melpomené, díc dále v ironii, „*určitě jsem toho přesvědčení*.“ „*Myslím, že naše muzikantky by se tohoto oukolu měly chopiti*,“ pravila do toho Klio, panna dějepravy. Na to se ozvala Kalliopé, královna básní epických: „*Sice se ke slovu přečasto dostávají, ale budiž. Nechci se zde dlouhou příti: všechny víte, že nás čekají další*.“ „M*oudře pravíš*!“

Tedy vstala Polyhymnia, panna mnohohlasné hudby vespol s Euterpé, dámou hudby a básnictví lyrového, natáhly paže své nad jeden dům a děly jako hlasem jedním: „*Námi vyvolený!... Budiž nadán hudbou, neb my jsme bohyně toho umění. Budeš uměti skládat hudbu libou, krásou obdařenou, pro ducha blaženou a toliko tobě díme, žeť umu Orfeova jednoho dne dojdeš. Tak zní vůle naše. Tak staniž se!*“

I zablysklo se mezi hvězdami. Tu slétali dva andělé v modrém rouše, třímajíce společně věnec vavřínový a zpívajíce: „*A od Boha rovněž dostáváš víru křesťanskou, z hůry danou, z této země katolické brzy vyhnanou*!“ I opět se zablysklo mezi hvězdami. Však nyní prázdno bylo po všech bytostech výsostných a jen tichost opanovala noční čas. A když potřetí blysk protryskl hvězdnými řadami, protnul dětský křik temno ticha. V jednom domě, u jednoho sedláře, jest synáček narozen. Dostal jmě Andreas, jméno člověka statečného. A s jeho příchodem vrátil se nad českou zem i Apoloň, který ozářil ten požehnaný dům i s tou tak bohulibou zemí. Počal den prvý duchovného skladatele.

* Překlad Hammerschmidtovy skladby *Nun lob, mein Seel, den Herren* na text Johanna Gramanna podle žalmu 103.

CITARA ORFEOVA NEBO ZE ŽIVOTA ANDREA HAMMERSCHMIDTA (1611–1675) II.

Vymalování II.

Dal zvěděti nám cestou,
svůj nebes soud i právo své,
k tomu dobrost věčnou,
smilování dosti zde;
Svůj hněv nechá pojíti,
netrestá dle viny,
neráčí milost šetřiti,
slabý jest mu milý;
dobrým jest na výsosti,
těm, kdož strachem křič,
jakž jitro dálno šerosti,
*jest všecken náš hřích pryč.**

Vskutku, jak mocnosti předpověděli, stalo se. Neb otec a rod Andreův envanjelického vyznání byl, musili voliti jako každý takový křesťan v Zemi Svatováclavské: buď víry nekatolické zanechati, obraceje se na víru papežskou, nebo opustiti onu zem na věčné časy. Tak se tedy dostali do Němec, Freibergu saského.

Inu, nebyla to libá doba. Mars, jeho společnice Bellona, ale i Mors chopili se otěží nad Evropou a nelítostně veškery krajiny zpustošovali, které-li pod svá ostří dostali. Arci přes svou mlčící bezmoc na šachovnici války, mluvili múzy dále v kostelích, a všudy mimo za řečištěm krutostí. Adrea prováděli přec stále. V těch Němcích totiž muziku doštudýroval, byl jak ve Weesensteinu, tak v Freibergu za varhaníka, pěstuje své nadání hudebné. Nakonec však Žitavu za své sídlo pojal, na němžto i jednoho dne skonal, leč tam i dům sobě postavil. Ovšem bychom nepředbíhali. Tak mnohokráte, když komponýroval a psával svá díla, seděly s ním u stolu ony panny, ježto mu ze svého rohu hojnosti nadělily.

„*Co díš, Polyhymnio? Dobře jsme učinily*?“

„*Buď sobě jista, sestro milená. Ještě bude míti dlouhý život a bude moci i po této krutojaké válce více dokázati svůj um*.“

„*Leč myslíš, že jsme vybraly toho správného?*“

„*Ach Euterpe... Přeceť není špatných našich rozhodnutí. Všecko se děje dle božího plánu a tak jest tedy vše správně: i on*.“

A tak jej tedy doprovodily i do Města Žitavského. Vzal si již dříve dceru jednoho pražského měštěnína, jež mu počala dítka, a samotou tak ani trpěti nemohl. A jestiť též pravdou, že mnohých věcí tam ještě napsal.

* Překlad Hammerschmidtovy skladby *Nun lob, mein Seel*, den Herren na text Johanna Gramanna podle žalmu 103.

CITARA ORFEOVA NEBO ZE ŽIVOTA ANDREA HAMMERSCHMIDTA (1611–1675) III.

Vymalování III.
Dejž nám pokoj milostně,
Bože, v časech našich.
Přec jiného není vzáctně,
jež by v bojích dalších,
*pro nás byl, ty Bože, samý.**

Jest to v životě lidském as věcí nejtěžší, když sečtou se všickni dnové poslední a člověk, odevzdávaje se Hospodinu, opouští bludiště světské. Ó, mnoho věcí připravuje bytost lidskou na toto okamžení, leč nikdo nebude mocen býti připraven zcela. Budiž proto nám naše konání veškerou útěchou.
I Andrea Hammerschmidta neminul nevyhnutelný osud.

Také jemu jednoho dne uvadl hlas a zlomena byla jeho citara. Po pohřbu – ni skvostném, ni prostém – stanuly obě múzy před místem věčného odpočinku a vyslovovali vzpomínky a myšlénky k jeho životu. Děla první Polyhymnia:
„Nemáš-li rovněž zdání, že ten jeho život tak rychle uběhl?“
„Dím po pravdě, žeť mám, a přec to bylo téměř šedesát pět jar.“
„To však není mnoho.“
„Pro doby budoucí asi ano, ale ledva by se každý v této době dožil toho věku.“
„Nuž, to ponechám Smrti, ale zdá mi se, že mohl žíti déle.“
„Ovšem zanechal toho požehnaně…“
„… bez pochyb. Bez pochyby. Jsem vždy toliko šťastna, když se nám proroctví naše splní.“
„Já též: podívej. Orfea jej na náhrobí zovou.“
„Ba právě,… proto toho dím… Tak jej nechme spát.“
„Pravda, budou na řadě další…“
„Nuže sbohem, Orfee druhý,… duchovní a mostecký.“

* Překlad Hammerschmidtovy slavné skladby *Verleih uns Frieden gnädiglich* na text Martina Luthera, zkomponované roku 1646.

OPĚT Z RODINY KORBÍČKŮ I.

Jan Křtitel Potocký, pravnuk Františka Korbíčka, píše své matce o nově nabytém přátelství s Karlem Blažejem Kopřivou, dopis z roku 1774

Milovaná vy Matinko moje,
doufám, že se v nelepšim zdraví vynacházíte, že se vám i panu otci moc dobře daří, a vůbec že Pámbiček nad váma svoji ruku drží. Študování je porad stejný namožení, ale moc se mi v Praze líbí. Jen škoda, že už tu nebydlíte, rád bych vás častějc vídal.

Musím vám povědět, Matičko, co se mi tuhle přihodilo. Byl jsem u starý radnice, protože jsem z dišputací šel, byl jsem u toho sloupu s Panenkou Marii, a protože jsem tý chutě byl, do Tejna jsem zašel, bych se pomodlil. Vešel jsem do toho kostela a slyšim jak někdo tam na varhany probuje.

Tak si teda hnedka při vchodu v lavici sednu a začnu Otčenáš, když mě polekla veliká rána, neboť z kůru spadly nějaký noty. Tak jsem je posbíral, a chtěl jsem jít varhaníkovi naproti, i tak jsme se na schodech potkali. Von mi poděkoval a zeptal se, jestli bych nechtěl poslouchat přímo u něj, takže jsem souhlasil. Vyšli jsme nahoru, von si sedl za píšťaly a hrál a hrál, a byla to moc hezká muzika. Tak když dohrál, jsem se ho tázal, jestli by nechtěl na dobrý víno nebo pivo zajít, ale ve vší počestnosti, a on přivolil. Tak jsme do prvního dobrýho hostince zašli a mnoho si řekli, a teď když večer probuje na inštrument, jsem u něj často hostem a hodně je nám blaho. Jmenuje se Karel Kopřiva, není zdejší a študuje tu muziku u maestra Seegera. A přítel je to chvalnej. Moc jsem vděčen Pámbičkovi, že jsme se potkali. Sice nějakýho toho kompána mám, von je moc fortelnej.

Napište Matičko, kterak žijete,
Pan Tatíčka pozdravuju,
Pámbiček pomáhej. Amen.

Váš synek, Jan Křtitel Potocký

Opět z rodiny Korbíčků II.

Jan Křtitel píše matce z Cítoliby o návštěvě u Karla Blažeje Kopřivy, 1774

Milovná vy Matinko moje,
doufám, že se v nejlepšim zdraví vynacházíte, že se vám i panu otci moc dobře daří, a vůbec že Pámbiček nad váma svoji ruku drží. Byl jsem s přítelem už mnohokrát zmíněným Karlem u nich doma v Cítolibech. Byla to milá rekreací, místo školy i radost jiná, veselejší.

Když jsme přijeli, poznal jsem otce Karla, Václava Jana, a bylo mi to velký potěšení. Ani jsem nevěděl, že rodina celá muzikantů. Byste matičko rozumila, jeho pan otec je kantorem na místní škole i varhaníkem v kostele, a rovněž bratr Karlův, Jan Jáchym, je komponista.

Nuže jsem všechny poznal, první večer s nima při stolu poseděl. Další den mi Karel vokazoval okolí, kostel, všechno tak, co za vhodný myslil. I musím uznati, že pěkné je tam vokolí. Maličkej rájskej sad. Ale ještě krásnější bylo, když jsem mohl na mši býti, a tu jejich muziku poslouchat. Trouby anjelský, a vůbec to muzicírování všech těch muzikantů a pěvců. Moc mi to připadlo líbivý. A taky toho jsem zvyklej vůbec nebyl, že nejen po latinsku, ale česky, chvilku tak, chvilku tak, zpívali. Vopravdu to byl koncert moc pěknej a já jsem zase jenom vděčnej, že jsem tam mohl býti a to vyslechnout. Nu, nyní se chystáme opět dům vopustiti, tak se nezlobte, že nebudu psát dýl.

Napište Matičko, kterak žijete,
Pan Tatíčka pozdravuju,
Pámbiček pomáhej. Amen.

Váš synek, Jan Křtitel Potocký

ANNA MAGDALENA VZPOMÍNÁ NA DOBU PŘED PRVNÍM ADVENTEM 1731 – VÝŇATKY Z POZNÁMEK:

[Překlad z německého originálu]

… Od doby poslední, co pamatovati mohu, viděla jsem Johanna v nelibosti zabředlého: nemnoho dobře jemu je, jako by radost mu byla odňata veškerá. Přiznávám, žeť mě to zarmucuje celičkou. Špatně spí, jest celý den užíraný a raději samotu než radovánky či společnost vyhledává. Měl již mnohé práce a já myslila si, že již nemá chutě nic nového psáti. Řekl mi, že se chystá staré dílo své vzíti a zkompilovati jej. Nakonec to tak zlé není a já možnáť jsem tou smyslův zbavenou. […]

[…] jest mu lépe. Práce to byla zajisté vina – jeho nálada neveselá. Naštěstí jest poté v domě trochu klidu, možná dosti časův na to, by se duch v citu blaženosti přidržel. […]

[…] Oznámil, že jest hotov. Pro příchod Spasitele starou kompozicí svou v nově opracoval, tu do nových šatův odil. Zítra toho může v kostele ukázati, ale jsem si jista, že budou spokojeni […]

[…] člověk by sobě myslil, že psaní jest umění rychlé, leč čas páč tomu hovoří. Opravdu jsem celý den přepisováním strávila, by mohl svou kantátu míti. […]

„A všecko, cožkoli činíte v slovu nebo v skutku, všecko čiňte ve jménu Pána Ježíše, díky činíce Bohu a Otci skrze něho.“ (Koloským 3:17)

Z RYBOVA DĚTSTVÍ

Následující úryvek je začátek druhé kapitoly pocházející z rukopisu nepublikovaného biografického, ovšem romantizujícího románu o Jakubu Janu Rybovi z poloviny 19. století.

Město svaté – Město pětihvězdého světce

Nebe bylo šeroskvoucí. Kamenitou cestu rozechvíval drkot kol dubového vozu, na němž bylo vyskládáno celičké bydlo jedné rodiny. Jarmara, kredenc, něco málo nádobí, leč poskrovnu všech věcí. Bídný to statek. Otec třímaje otěží nad postarou klisnou, vedl chrastící povoz mlčky ku předu a máť na kozlíku jsouc u vlňáku halena, přehlédala v korbě všechno zboží. Bylo větrno, sychravo a nepříjemno k bytí. Matka, ač ve vlňáku, v sukních a pod poduškou, chvěla se jako planá líska. Choť její byl ovšem vděkem chůze myšlénkami jinde. To malý Jakub za nimi štrádoval, by na vůz dával pozor ze zadu, hopkaje neposedně v kalupu. Vyzrával díky tomu poskoku nad zimavým povětřím, arci v hlavě měl všelikeré jiné obrazy.

Pomněl, kterak ondyny byl na záhrobci s dědečkem, i kterak mu ten dobrý muž z končin filosofie vykládal o sentencích pánů učenců. Druhdy zas jak do města na jarmark šli, a krásný perníček, husárka na koni ve pentlích šmukovaného, dostal. Sladká to vzpomínka. Leč co naplat, když nejlepší krmi připravovala babička, toliko roztomilá a jemnocitná ženuška.

Jen co prvé kuropění bylo, hned vstala a šla topiti pod rendlíčky, hned šla drůbež nakrmiti a dobytek vyvésti. Ach, kterak milé bylo posezení mezi nimi, vzdychal Jakoubek sobě v duchu. Když tak cupital za korbou, teprv nyní zdálo se mu, že všechny ty vzpomínky na slasti pod střechou dědů byly jaksi zahaleny v zlatavý opar, jenž mu vískal dušičku. Povzdychával sobě, toho vida. Vskutku v něm byla lítost nad tou dálností mezi nimi a pravdou, že viděti jich více nemůž. Tu se pohledem střetl s matičkou, ta se naň pousmála, a on jí úsměv opětil. Poskočilo mu osrdí. Pomyslil si, že tak zle snad nebude. Dobrého důvodu vše mělo, nebo otec k lepší práci přišel, i tak živobytí pro všechny se mohlo polepšiti. A to město, Jana Nepomuckého, šlechetné a zbožné osoby, přec musí býti k zalíbení. Nikolivěk? Nuže táhli se všickni členové dál té cesty, z Přeštic do Nepomuku, doufajíce v štědřejší dny a Jakoubek se těšil na hudbu. Na to, že usedne zas za nějaký instrument, moha opětovně sobě housti. […]

„VÝLEV“ NAD BACHOVOU KANTÁTOU BWV 36

Ukázka německého dopisu z roku 1799

V ukázce vám představujeme „výlev“ nad Bachovou kantátou BWV 36 (jak pisatel, tak příjemce nejsou z dokumentu rozluštitelní): Pisatele očividně mátl počet verzí, ke kterým se v archivu dostal a které si nedokázal v hlavě utřídit.

[…] i nemohl bys mi tedy pomoci? Tu leží přede mnou ona kantáta *Výš leťtež radostně*, leč ačkoliv by měla býti jedna, nemohu se dobádati, pročež toho jednoho skládání nalézám vícero spisův v obměně různé. Tu prvou, jenž jest z léta 1731, jsem považoval za pravou a jedinou, však mýliti jsem se více nemohl: Nedlouho později se mi pod ruce dostal part stejný, ale dílo nazývalo se *Radost procitá*, jenžto bylo z léta 1735.

Leč neskončil jsem ještě. Poté, coby vůlí boží, na mne spadly další noty, mezi nimiž nalezl jsem další obměny. Partitura pocházela z léta 1725, přičemž opět nesla jméno *Výš leťtež radostně*. Však neodpovídala zcela tomu rukopisu z léta jednatřicátého. A konečně, když jsem myslil, že více to zašmodrchání dojíti nemůž, z téhož roku, tedy 1725, narazil jsem na formu, jenžto zove *Radostně kračte v hůř*. A čeho nyní činiti? Nevím, co si mám počíti, či na koho se obrátiti, tak tobě píši! Nevíš, kdo by mi dal rady? […]

Poznámka napsaná na rub dopisu:
1725 - Výš leťtež radostně: prvé dochování, blahovinšná kantáta učiteli leipcižskému
1725 - Radostně kračte v hůř: blahovinšná kantáta Charlottě FW von Anhalt-Köthen
1731 - Výš leťtež radostně: kantáta duchovná
1735 - Radost procitá: blahovinšná rodu Riviniově

RYBOVA OUMRŤ

Tento druhý úryvek z románu o Jakubu Janu Rybovi (polovina 19. stol.) je konec předposlední kapitoly. Pojednává o předvečeru Rybova skonu.

Nox ante pacem - Noc před pokojem

[...] seděli tam mlčky. Po chvíli se ale Jakub zvedl a nechal syna v při stolu, míře do své komůrky. Vše, co činil, konal ladně, tiše a v pomalém rázu. Josef váhal, zdali nemá za otcem zajíti, leč usmyslil si, že bude lepší dopřeje-li mu klidu. Za zdmi pokojíka posedával mezitím Jakub po tmě na okraji postele, koukaje z okénečka na bílý měsíc, celý jako tolar. Jen škvíří pronikal svit do jizbičky, až na Jakubovu rozloženou hrst v klínu. Byl znaven, vyčerpán, i cítil, že jest bez které vůle.

Nachomýtaly se mu v hlavě okamžiky posledních dnů, měsíců, a let, přivádějíce mu stydno v duši. Když přitom patřil zkormouceně na své dlaně, chvěl se. „*Bože, čím jsem se zprovinil?*“, znělo mu v duchu. Když zavřel oči, byl doma, u svých dědů, u nedělního stolu nad polévkou. S těmi skutečně milovanými. Tu zastříbřily se slané krůpěje v jeho dlaních. Dosti bylo všeho. Nespokojených rodičů, malověrných a malicherných farářů, cepských rychtářů, všeho toho světa. Kéž by byl se nezměnil a nezůstal v tom zlatavém, láskyplném oparu.

Však náhle bylo v jeho mysli ticho. Vše rázem vyšumělo a on pouze slyšel jemné zvuky noci. Naslouchaje, nehýbal ni brvou. Jako socha v nehybnosti utvrzen seděl na dušně a zevloval v nic. Ano nic bylo v něm. Připadal si, jak váza uprázdněna, bez špetičky něčeho. Jenom tělo, bez Boha a ducha. Patřil, koukal, patřil, koukal, vzpomínal, chtě zapomenout na vše. Ani hudba už jej netěšila. „*Pro Bůh, kde jsem se to ocitl?*“, vzdychl plačecky, tiskna líce v ruce. Opět ticho v malé komůrce. Promnuv a očistiv si oči, pohleděl opět na bělostnou Lůnu. „*Mám-li žíti bídně, nechci tak žíti. A nemohu-li to změniti silou píle a dřiny, nezbývá mnoho cest k úniku.*“ Opakoval sobě ty nevyřčené věty chvíli v hlavě, dodávaje si s podivením pokoje ve svém nitru. Zcela jsa uklidněn, převlékl se v noční oděv a ulehl na bok.

Znovu pozoroval pád měsíčního svitu do světnice, hledě i na zbytek pokoje. Když přehlédl dvíře, truhlici a svatý obrázek, stanul zrak jeho na stolku s lavorem, na němž se cosi stříbrovitě blyštilo. Vedle mýdla a osušky tam ležela neuklizená břitva. Jak uhranut na ní patřil, ona jakoby naň zpět, i setrvali tak mnoho okamžiků. Nato zavřel Jakub oči, pomalu se obrátil beze chvění ke zdi, maje naprostý mír v duši, a vece takměř nepostřehnutelně jen pro sebe samotného: „*Již vím, že zítra domů se vrátím.*“

INTERPRETI A AUTOŘI (abecedně)

BATZDORFER HOFKAPELLE

Batzdorfská dvorní kapela zahájila svou činnost o Velikonocích roku 1992 koncertem v renesančním sále v Batzdorfském zámečku nedaleko Drážďan. Zde se každoročně koná dnes již legendární festival Batzdorfer Barockfestspiele.
Obzvláštní pozornost si po řadě vlastních produkcí drážďanského repertoáru (na zámku Pillnitz, v *Ekghof-Theater Gotha*, v divadle postupimského zámku Sanssouci, v historickém divadle v Neuburgu a. d. Donau, v markraběcím operním divadle v Bayreuthu a v mnichovském *Cuvilliéstheater*) získalo scénické provedení Mozarta - Pasticcio short cuts v Lucemburku, Paříži a dalších městech v roce 2006 ve spolupráci s Laurencem Equilbey. Specialitou souboru je „hledání pokladů“ v bohatém archivu rukopisů Drážďanské státní knihovny - stal se proto oblíbeným hostem řady festivalů staré hudby jako např. *Tage Alter Musik Herne* (WDR). Velký ohlas měla také vlastní inscenace opery *Cleofide* od Johanna Adolfa Hasseho v historickém divadle *Bad Lauchstädt* v rámci bachovských slavností v Lipsku 2012.

Vedle bohaté diskografie nahrávek oper a oratorií jmenujme např. prvonahrávku Händelovy orchestrální tvorby z drážďanských rukopisů nebo kantáty Hasseho a Zelenky s francouzskou zpěvačkou Salomé Haller (vyd. Kammerton), dále CD ve spolupráci se Sächsisches Vokalensemble u vydavatelství cpo nebo nahrávku drážďanské orchestrální hudby z Pisendelovy sbírky s hobojistkou Xenií Löffler (vyd. Accent, ACC 24202). Z téže sbírky pochází nahrávka hudby Torelliho, Händela, Weisse, Porpory, Brescianella a prvonahrávka orchestrální hudby a koncertů bayreuthského kapelníka Johanna Pfeiffera. Roku 2011 zveřejnila Batzdorfer Hofkapelle spolu s Raimundem Nolte také všechny Händelovy kantáty se sólovým basem, jako výsledek mimořádně tvůrčího pobytu v Itálii. Xenia Löffler je sólistkou jejich nahrávek hudby bratří Graunů (2014, ACC 24 280) a „My Favourite Instrument“ (2015, ACC 24295).

Mnohé z těchto projektů byly realizovány ve spolupráci s rozhlasem (MDR, DLF, WDR, BR, Deutschlandradio Kultur) nebo byly podpořeny nadací Mitteldeutsche Barockmusik in Sachsen, Sachsen-Anhalt und Thüringen e.V.
//www.batzdorfer-hofkapelle.de/

ENSEMBLE POLYHARMONIQUE

Ensemble Polyharmonique je uskupení vokálních sólistů působících na evropské scéně staré hudby. Jeho základní repertoár tvoří hudba renesance a baroka. V souladu s historicky poučenou interpretační praxí soubor propojuje ideje německé a franko-vlámské vokální kultury do živé a zároveň poetické interpretace.

O mezinárodním uznání souboru svědčí četná pozvání na festivaly po celé Evropě: například Oude Muziek Utrecht, Bachfest Leipzig, Meer Stemmig Gent, Stockholm Early Music Festival, Letní slavnosti staré hudby v Praze, Les Nuits de Septembre v Liège, Trigonale v Klagenfurtu, Thüringer Bachwochen, Händel-Festspiele v Halle, Tage Alter Musik Regensburg, Heinrich Schütz Musikfest, Köthener Bachfesttage atd.

V případě repertoáru s instrumentálním doprovodem (oratoria, mše a kantáty Johanna Sebastiana Bacha, Dietricha Buxtehudeho, Claudia Monteverdiho či Georga Friedricha Händela) soubor spolupracoval s renomovanými barokními orchestry, jako jsou Akademie für Alte Musik Berlin, Wrocławska Orkiestra Barokowa, Freiburger Barockorchester, Holland Baroque, L'Arpa Festante, Arte dei Suonatori a Orkiestra Historyczna.

Kromě provádění známějšího repertoáru staré hudby se Ensemble Polyharmonique věnuje také objevování neznámých děl 17. a 18. století. Tato díla byla zaznamenána na četných CD (2015: „Musicalische Seelenlust", 2016: „Francesco Cavalli: Requiem", 2017: „Chor-Music auff Madrigal-Manier", 2019: „Johann Georg Künstel: Markuspassion", 2020: „Heinrich Schütz: Geistliche Chor-Music 1648", 2021: „Historia Nativitatis", 2022: „Wolfgang Carl Briegel: Zwölf Madrigalische Trost-Gesänge", „Johann David Heinichen: Dresden Vespers", „Lambert de Sayve: Ad Vesperas" a „Bach Family") a rovněž na videonahrávkách.

Členové souboru společně s hudebním dramaturgem Oliverem Geislerem rozvíjejí myšlenku interpretovat hudební kompozici Auferstehungshistorie Heinricha Schütze současným způsobem a inscenovat ji jako hudební film. Povzbuzeni Schützovou vlastní větou „das Werk für die Hand zu nehmen" („vzít dílo do svých rukou") nacházejí k tomuto baroknímu mistrovskému dílu zcela nový přístup: dnešní diváci jsou konfrontováni s tím, jak se vyrovnat s pochybnostmi, nadějí, útěchou, strachem a nespoutaným štěstím.

MARTIN GURBAĽ

Charismatický basista Martin Gurbaľ pochází z východního Slovenska. V letech 1991–1997 studoval na konzervatoři v Košicích u Ľudmily Šomorjaiové a později sólový zpěv na Ostravské univerzitě v Ostravě, kde od roku 2015 také vyučuje. Již za studií na konzervatoři se stal absolutním vítězem Mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka v Karlových Varech (1996) a později získal 2. cenu v soutěži Mikuláše Schneidera-Trnavského i v soutěži Lucie Popp v Bratislavě. Nejprve byl sólistou opery v Košicích (1995–2001), odkud přešel do angažmá v opeře Národního divadla moravskoslezského v Ostravě. Stal se pravidelným hostem Národního divadla v Praze a v Brně, Slovenského národního divadla a dalších významných českých, slovenských a polských operních domů. Specializuje se na dílo Giuseppa Verdiho, Antonína Dvořáka a Leoše Janáčka.

Ztvárnil zásadní basové role tradičního světového operního repertoáru – *Prince Gremina* (Čajkovskij: *Evžen Oněgin*), *Jindřicha VIII.* a *Dona Pasquala* (Donizetti: *Anna Bolena* a *Don Pasquale*), *Méphistophéla* a *Bratra Laurenta* (Gounod: *Faust* a *Romeo a Julie*), Mozartova *Bartola* a *Hraběte Almavivu* (*Figarova svatba*), *Dona Giovanniho*, dále *Guglieima* a *Dona Alfonsa* (*Così fan tutte*), *Publia* (*La clemenza di Tito*) a *Sarastra* (*Kouzelná flétna*); *Geronta di Ravoira*, *Collina* a *Timura* (Puccini: *Manon Lescaut*, *Bohéma* a *Turandot*), *Basilia* a *Mustafy* (Rossini: *Lazebník sevillský* a *Italka v Alžíru*), *Claudia* (Thomas: *Hamlet*), *Hermanna* (Wagner: *Tannhäuser*), *Bertrama* (Meyerbeer: *Robert ďábel*), *Surina* (Čajkovskij: *Piková dáma*) ad. Nově ztvárnil také postavy H*raběte des Grieux* v Massenetově *Manon* či *Kostelníka* a *Cesare Angelottiho* v Pucciniho *Tosce*. V operách Giuseppa Verdiho exceloval v roli *Zachariáše* (*Nabucco*) či *Ramfise* (*Aida*), zhostil se však i rolí *Dona Ruye Gomeze de Silva* (*Ernani*), *Banqua* (*Macbeth*), *Ferranda* (T*rubadúr*), J*eana Procidy (Sicilské nešpory)*, *Padreho Guardiana* (*Síla osudu*), *Inkvizitora (Don Carlos*) či D*oktora Grenvila (La traviata*) a *Lodovica* (*Otello*).

V přelomových operních dílech 20. století ztělesnil *Modrovouse* (Bartók: *Modrovousův hrad*), *Collatina* a *Thésea* (Britten: *Znesvěcení Lukrécie* a *Sen noci svatojánské*), *Obchodníka se zlatem* (Hindemith: *Cardillac*), I*nkvizitora* (Prokofjev: *Ohnivý anděl*), *Truffaldina* (Richard Strauss: *Ariadna na Naxu*), *Kněze* a *Starého trestance* (Šostakovič: *Lady Macbeth Mcenského újezdu*), nebo *Adama* a *Smrt* (Ullmann: *Rozbitý džbán* a *Císař Atlantidy)*.

V rámci českého operního repertoáru nejčastěji představuje *Vodníka* (Dvořák: *Rusalka*) a také *Kecala* (Smetana: P*rodaná nevěsta*). Ztvárnil také role H*ydraota* (Dvořák: *Armida*), Janáčkova *Rychtáře* (*Její pastorkyňa*), *Sakristána u sv. Víta*, *Lunobora* a *Domšíka od Zvonu* (*Výlety pane Broučkovy*), *Dikoje* (*Káťa Kabanová*), *Revírníka* (*Příhody lišky Bystroušky*), *Advokáta dr. Kolenatého* (*Věc Makropulos*), *Grigorise* a *Markýze di Forlimpopoliho* (Martinů: *Řecké pašije a Mirandolina*), Smetanova *Kmeta* (*Braniboři v Čechách*), *Budivoje* (D*alibor*) *Malinu* (*Tajemství*), *Beneše* (*Čertova stěna*) či *Otce Palouckého (Hubička*) a také hned několik rolí v J*uliettě* aneb *Snáři* Bohuslava Martinů. Nově jej čekaly také role Mr. Hollywooda v Křičkově B*ílém pánovi* či *Mumlala* ve Smetanových *Dvou vdovách*.

Mimo operní praxe se Martin Gurbaľ věnuje též koncertní činnosti; mj. vystupoval i pod taktovkami prestižních českých dirigentů Jiřího Bělohlávka, Tomáše Hanuse, Tomáše Netopila či Jakuba Hrůši. Na scénách evropských operních domů a koncertních síní účinkoval v Haydnově *Stvoření*, Berliozově *Faustově prokletí*, Dvořákově *Stabat Mater, Te Deum*, *Requiem* a *Biblických písních*, Verdiho *Requiem*, Janáčkově *Glagolské mši* (také v opeře ve Florencii) či v písňových cyklech autorů období romantismu. Spolupracoval s Českou a Slovenskou filharmonií, Orchestrem Giuseppa Verdiho v Miláně (Verdiho Requiem) a symfonickými orchestry maďarské Budapeště, dánského Odense, švédského Göteborgu, Litevským národním symfonickým orchestrem či Tokijským metropolitním symfonickým orchestrem. Často také vystupuje se Stadlerovým klarinetovým kvartetem (Dvořákovy Biblické písně).

Je také častým hostem festivalů, jakými jsou Svatováclavský hudební festival, Smetanova Litomyšl či Janáček Brno (2010 a 2014: *Výlety páně Broučkovy,* 2012: *Káťa Kabanová*), vystoupil také na Operním festivalu v Miškolci (Bartók + Verdi, 2001) a OPA Pisa – Anima Mundi (Dvořákova *Svatá Ludmila*, září 2016).
Pro společnost BBC nahrál roli *Revírníka* pro českou verzi animovaných *Příhod lišky Bystroušky* Leoše Janáčka.

EDUARD KÁCAL

Eduard Kácal studoval zpěv nejprve u Markéty Jankové, v letech 2018–2022 pokračoval na Janáčkově konzervatoři v Ostravě pod vedením MgA. Martina Gurbaľa, jehož studentem je i v současné době na Fakultě umění Ostravské univerzity.

Na operní scéně debutoval v roli *Hajného* v Dvořákově *Rusalce* pořádané Janáčkovou konzervatoří v Ostravě. V sezóně 2022/2023 ztvárnil v Národním divadle moravskoslezském hlavní roli v opeře *Dido a Aeneas* od H. Purcella. V následující sezóně zpíval roli *Druhého studenta* v opeře *Šarlatán* od Pavla Haase a roli *Prince* v *Popelce* od Pauline Viardot.

V roce 2024 vystoupil na Mezinárodním hudebním festivalu Leoše Janáčka a Les Musicales de Louvergny, v roce 2025 na Hudebním festivalu Antonína Dvořáka v Příbrami. Eduard Kácal je laureátem a absolutním vítězem Mezinárodní pěvecké soutěže v Olomouci (2023). V roce 2024 získal druhé místo a Cenu Beno Blachuta na Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech.
Eduarda lákají i další vokální žánry. V roce 2023 se zúčastnil mistrovských kurzů pod vedením Jana Kobowa a Anny Hlavenkové zaměřených na německý klasicistní a romantický písňový repertoár.

Vedle zpěvu se věnuje moderaci kulturně-společenských akcí a vyučuje zpěv na ZUŠ Leoše Janáčka v Havířově.

PETR PORUBSKÝ

Kontratenor Petr Porubský se specializuje na interpretaci staré hudby. Svá studia započal na Církevní konzervatoři Německého řádu, kde úspěšně absolvoval v roce 2023 ve třídě Mgr. Barbory Baranové. V současnosti studuje sólový zpěv na Fakultě umění Ostravské univerzity u MgA. Simony Mrázové, Ph.D. a na Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego v Katowicích ve třídě prof. dr hab.Ewy Biegas. Zkušenosti získával jako člen operního sboru ve Slezském divadle v Opavě a v Národním divadle moravskoslezském, kde se podílel na nastudování řady klasických i populárních titulů.

Z jeho četných tuzemských i zahraničních angažmá zaznamenalo velký úspěch například jeho vystoupení v rámci Mozartova *Requiem* ve spolupráci souborů *SILENTIUM! Ensemble* a *Concentus Musicus Wien* pod taktovkou Tomáše Netopila na festivalu Pražské jaro. Se *SILENTIUM! Ensemble* také uvedl moteta G. Ph. Telemanna. S *Czech Ensemble Baroque* se podílel na provedení děl A. Caldary (*Missa sancti Joannis Nepomuceni*), G. F. Händela (*Dettingen Te Deum*) nebo Vivaldiho oratoria *Juditha Triumphans*.
V soudobém repertoáru ztvárnil například titulní roli ve světové premiéře opery *Ferda Mravenec* od Petra Hanouska.

Vedle koncertní činnosti působí pedagogicky na Lidové konzervatoři a Múzické škole v Ostravě. Svůj interpretační přístup pravidelně rozvíjí na Letní škole barokní hudby v Holešově u lektorů jako Romana Kružíková, Jean-François Lombard, Tereza Válková, Marta Infante či Roman Válek.

JULIE ROVENSKÁ

Sopranistka Julie Rovenská je absolventkou teplické konzervatoře ve třídě Anny Hlavenkové. Ve zpěvu se dále zdokonalovala ve třídě Mgr. Ireny Troupové na Janáčkově akademii v Brně a v současné době studuje u doc. MgA. Evy Dřízgové-Jirušové, Ph.D. na Fakultě umění Ostravské univerzity.

V letech 2017 a 2023 absolvovala mistrovské kurzy u německého tenoristy Jana Kobowa a sopranistky Anny Hlavenkové, zaměřené na interpretaci romantického písňového repertoáru. V roce 2023 vystoupila jako sólistka na benefičních koncertech pro záchranu historických varhan v Blatně.
Julii odmalička přitahovala stará hudba i divadlo a její komediální talent i zvučný hlas upoutal již v celé řadě menších rolí (mezi jinými v Röslerově opeře *Assassino per vendetta* nebo Spohrově *Faustovi* na Hudebním létě v Jezeří) . Velkým úspěchem byl její debut v hlavní roli *Heleny* v operetě *Polská krev* Oskara Nedbala uvedené ke 100. výročí Krušnohorského divadla v Teplicích.

MAGDALENA ROVENSKÁ

Sopranistka Magdalena Rovenská pochází z hudebnické rodiny a pro zpívání i starou hudbu se nadchla už v raném mládí. Od roku 2014 působila v souboru Dětská opera Praha, kde se představila v roli *První* a *Druhé žínky* v Dvořákově *Rusalce*, v roli *Pepíka* v opeře *Brundibár* od Hanse Krásy, v roli *Sophie* v opeře *Kominíček* od Benjamina Brittena a dále v rolích *Lišky, Šípkové Růženky, Královny* a *Zlé Sudičky* v projektu *Miniopery* od Jaroslava Uhlíře a Zdeňka Svěráka hrané na Nové scéně Národního divadla v Praze. V roce 2016 si na mezinárodním hudebním festivalu Hudební léto v Jezeří zazpívala roli *Služebné* a *Čarodějnice* v opeře *Faust* od Luise Spohra.
V letech 2019–2022 studovala na Církevní konzervatoři Německého řádu v Opavě ve třídě MgA. Lenky Švorcové a MgA. Lubici Divulitové, od roku 2022 ve studiu pokračovala na Janáčkově konzervatoři v Ostravě ve třídě doc. MgA. Evy Dřízgové-Jirušové, Ph.D., u které v současnosti studuje na Fakultě umění Ostravské univerzity.

V letech 2017 a 2023 se u německého tenoristy Jana Kobowa a Anny Hlavenkové aktivně účastnila mistrovských pěveckých kurzů zaměřených na interpretaci romantického písňového repertoáru. V roce 2022 na pozvání Aleny Hönigové premiérovala ve Švýcarsku znovuobjevené písně lobkovického kapelníka Johanna Josepha Röslera. Se stejným programem se představila na festivalu Květnovské hudební slavnosti (2023) a v roce 2024 v německém Marienbergu. V roce 2025 zpívala ve světové premiéře Voříškovy písně v českém jazyce.
V roce 2015 získala třetí místo na Mezinárodní soutěži Pražský pěvec. V roce 2021 zvítězila v Mezinárodní soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech v kategorii Operní naděje. Je finalistkou Mezinárodní soutěže Mikuláše Schneidera Trnavského v Trnavě, stala se laureátkou a absolutní vítězkou Mezinárodní pěvecké soutěže v Olomouci. V roce 2024 získala druhou cenu na Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech. Byla zde také poctěna cenou Jarmily Novotné, cenou ředitele Pražské konzervatoře a zvláštní cenou Národního divadla a Státní opery.

V Národním divadle moravskoslezkém debutovala v sezóně 2022/2023 v roli *Belindy* v Purcellově opeře *Dido a Aeneas* a ztvárnila roli *Pasáčka* ve Wagnerově *Tannhäuserovi*. V sezóně 2023/2024 se pak v NDM představila v roli *Chocholky* v opeře *Příhody lišky Bystroušky* od Leoše Janáčka. Vedle zpěvu se od pěti let věnuje herectví, ztvárnila např. roli *Evy Smržové* ve filmu P*oslední cyklista* režiséra Jiřího Svobody, v detektivním seriálu ČT *Hlava Medůzy* režiséra Filipa Renče roli *Sáry Bergerové* a v roce 2023 se objevila na TV Prima v seriálu Z*ákony vlka* režiséra Marka Najbrta.

KRAJINA BLATNA A KOSTEL SV. MICHAELA ARCHANDĚLA OČIMA MALÍŘE

Projekt malování v plenéru v Blatně

Letošnímu festivalu předcházelo malířské soustředění pod vedením batzdorfské výtvarnice Bettiny Zimmermann. Ve dnech 20.–24. 8. se v Blatně sešlo pět umělkyň z Čech i Německa. Nechaly na sebe působit zdejší krajinu i historii. Výsledky jejich soustředěné práce můžete zhlédnout na výstavě, prezentované v kostele svatého Michaela archanděla v Blatně.

Kostel sv. Michaela archanděla v Blatně od Bettiny Zimmermann (VIII. 2025).

Tentokrát tedy Blatno promlouvá nejen skrze hudbu, ale i skrze obrazy!

Pořádá obec Blatno
ve spolupráci s Římskokatolickou
farností-děkanstvím Jirkov